

JUDr. Peter Bročka, LL.M.
Primátor mesta Trnava
Hlavná ulica 1
917 71 Trnava

V Bratislave, 17. apríla 2019.

Vec: Návrh na pomenovanie verejného priestranstva po Móricovi Beňovskom

Vážený pán primátor Peter Bročka,

obraciame sa na Vás s návrhom na pomenovanie verejného priestoru v meste Trnava po svetoznámom a inšpirujúcom Grófovi Matúšovi Móricovi Michalovi Františkovi Serafinovi Augustovi Beňovskom, ktorého celý svet pozná pod menom **Móric Beňovský**.

Naše občianske združenie viac ako desať rokov venuje svoju činnosť tejto významnej historickej osobnosti našich i svetových dejín. Móric Beňovský, uhorský šľachtic slovenského pôvodu, má ulicu v štyroch mestách na Madagaskare (Antananarivo, Antsirabe, Antsiranana a Antalaha). Móric Benyovszky útca je v Budapešti, napriek tomu, že tu Beňovský nikdy nebol. Móric má ulicu v 21 mestách v Poľsku, vrátane Krakova. Ide o uznávanú osobnosť 18. storočia, ktorú si ctia a pripomínajú v mnohých krajinách sveta.

Žiaľ na Slovensku, odkiaľ Móric pochádza, na neho často zabúdame. Je to o to viac paradoxné, keď si uvedomíme, že Móric Beňovský sa k svojim slovenským koreňom a identite prihlásil sám už v 18. storočí. Je na čase tento dlh splatiť a vrátiť Beňovského do verejného priestoru. Pripomenúť si pomenovaním verejného priestoru slávneho rodáka a našu minulosť.

Verejný priestor pomenovaný po Beňovskom, ideálne námestie, príp. park, ulica alebo nábrežie, môže slúžiť nielen ako adresa či turistická destinácia (s pomníkom, sochou, bustou alebo pamätnou tabuľou), ale aj na kultúrne oslavy či oslavy priateľstva národov, ktoré Beňovský spájal už za svojho života. Beňovský je inšpiratívna osobnosť s obrovským potenciálom, a to nie len vo vzťahu k turistickému ruchu mesta Trnava ale aj vo vzťahu k ekonomickému prínosu pre dané územie.

Beňovský sa počas svoj pôsobenia zapísal do kultúry, histórie i politického diania šestnástich krajín sveta na štyroch kontinentoch. V Poľsku je Móric Beňovský vnímaný ako národný hrdina. V roku 1768 sa tam zapojil do bojov Barskej konfederácie za nezávislosť Poľska proti Rusom po boku Kazimierza Pulaského – poľského, neskôr aj amerického generála. V Bolšereckom vyhnanstve na Kamčatke dokázal zorganizovať vzburu a spolu s ruskými, poľskými i švédskym vyhnancom utiekli a preplavili sa na vratkej lodi neznámymi vodami až do čínskej provincie Macao. Ako prvý Európan preskúmal pri plavbe z Kamčatky v roku 1771 oblasť severného Pacifiku. O Beňovskom píše kniha o japonskej vojnovnej histórii „*Hayashi Shihei Diskurs*“ ako

o jedinom človeku, ktorému sa podarilo zrealizovať útek z ruského vyhnanstva na Kamčatke. Beňovský v r.1772 získava vo Francúzsku hodnosť plukovníka a poverenie francúzskeho kráľovského dvora na založenie vojensko-obchodnej základne na Madagaskare. V rokoch 1774-1776 pôsobí na Madagaskare ako veliteľ oddielu 260 dobrovoľníkov. V Antongilskom zálive buduje mesto Louisburg, organizuje bádateľské výpravy do vnútrozemia, mapuje ostrov, realizuje geografický prieskum, stavia cesty. Dodnes sa zachovali pozostatky Beňovského cesty cez Masoalský poloostrov z Maroantsetra do Antalaha. Na východnom myse Cap Est je po Beňovskom pomenovaný ostrov aj brod cez rieku (pozn. *barónov brod*). Beňovský zjednocuje miestne kmene, vytvára predpoklady pre obchodovanie, usiluje sa pozdvihnúť úroveň obyvateľstva, vzdeláva ľudí, zakazuje kruté zvyky. Kmeňoví náčelníci ho vnímajú ako autoritu a ochranu pred otrokármi, v októbri 1776 ho zvolia za svojho vodcu s titulom *Anpansakabé* – veľký kráľ alebo kráľ kráľov. Po návrate do Paríža, v máji 1777, na návrh ministra námorníctva a kolónií mu udelili vysoké francúzske vyznamenanie – Križ sv. Ľudovíta. V roku 1778 mu francúzsky kráľ Ľudovít XVI. udeľuje hodnosť francúzskeho brigádneho generála s doživotnou rentou za zásluhy o „spriatelnený francúzsky dom“. V tom istom roku mu cisárovná Mária Terézia udeľuje titul grófa a schvaľuje jeho nový rodinný erb. V roku 1783 získava od Jozefa II výsadnú listinu, v ktorej ho cisár splnomocňuje ako guvernéra založiť na Madagaskare kolóniu, ktorá by podliehala Viedni. Počas pôsobenia v Paríži v období 1777-78 a 1781-84 má Beňovský intenzívny kontakt s Benjaminom Franklinom, americkým veľvyslancom v Paríži - stali sa osobnými priateľmi, hrávali spolu šachy a vzájomne sa inšpirovali. Franklin Beňovskému otvára dvere do amerických obchodných a politických kruhov. V roku 1782 Beňovský navrhuje G. Washingtonovi zorganizovanie cudzineckej légie na podporu boja o americkú nezávislosť. V archívoch USA je zachovaná korešpondencia šiestich listov medzi M.Beňovským a G.Washingtonom. Je autorom diela Pamäti a cesty, svetového bestselleru, ktorý vychádza ešte v roku 1790 v Londýne v angličtine a francúzštine, neskôr je preložený do nemčiny, poľštiny, holandčiny, švédčiny, staroslovienčiny, maďarčiny, japončiny, do celého sveta. Beňovského kniha vychádza a číta sa nepretržite 230 rokov. Beňovského príbeh inšpiroval v 18. a 19. storočí umeleckú tvorbu v Európe aj v Amerike, vznikajú divadelné hry, opery, operety, hudobné diela, básne a literatúra.

Toto všetko môže priniesť Beňovského príbeh aj do mesta Trnava. Je len na Vás a mestskom zastupiteľstve či túto inšpirujúcu osobnosť chcete využiť, priblížiť ju obyvateľom Trnavy, ale aj celému Slovensku či svetu a zároveň z jej odkazu čerpať inšpiráciu, kultúrne alebo podnikateľské príležitosti.

Združenie Mórica Beňovského privíta akýkoľvek konštruktívny návrh, ktorý by Beňovského opäť vrátil do povedomia obyvateľov Slovenska, pričom je pripravené priložiť ruku k dielu, či už organizačne, prezentačne, projektovo resp. aj finančne. V prípade Vášho záujmu radi prídeme na osobné stretnutie.

S úctou

Ing. Vladimír Dudlák, PMP
riaditeľ
Združenie Mórica Beňovského, o.z.